

Aanvullend bezwaarschrift

aangaande het besluit ter wijziging van omgevingsvergunning "Windpark Groote Haar, Gorinchem" (Gemeenteblad d.d. 15 juni 2021 nr. 185438).

Geacht College,

Namens de Stichting Mooi en Duurzaam Gorinchem, aan te duiden als “bezwaarmaker”, ter leesgemak hiernaast onzijdig aangemerkt, tenzij een afzonderlijke aanduiding gewenst, nuttig of noodzakelijk is, kiezende woonplaats aan Pedro de Medinalaan 65, 1086 XP Amsterdam ten kantore van de advocaat mr. dr. J.G.L. van Nus, volgen de gronden van bezwaar in dit aanvullend bezwaarschrift.

Bezwaarmaker biedt bewijs aan door alle middelen rechtens daaronder begrepen, hoewel hiertoe niet beperkt deelnemerslijsten | volmachten, zonder onverplicht enige bewijslast op zich te willen nemen welke aan hem rechtens niet toekomt. Op de deelnemerslijsten | volmachten rust uitdrukkelijk naar aard geheimhouding, via een vertrouwelijkheidclaim m.b.t. (NAW-)gegevens.

Het bestreden besluit en de bijhorende stukken liggen met ingang van de eerste werkdag na publicatie d.d. 15 juni 2021 ter inzage na het maken van een afspraak. Binnen zes weken na deze datum kan er door belanghebbende(n) een bezwaarschrift worden ingediend. Bezwaarmaker heeft een inleidend bezwaarschrift ingediend op 16 juli 2021, zie **bijlage 1**. De ontvangst is door u bevestigd onder kenmerk | zaaknummer Z/21/714941 op 19 juli 2021. De inhoud dient - na uitstel - uiterlijk 25 augustus 2021 te worden ingediend, en wordt door middel van deze schriftuur ingevuld.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Procedure en bevoegdheid.....	4
3.	Besluitvorming en communicatie.....	6
4.	MER	7
5.	Beleid RES	8
6.	Onderzoeken	10
7.	Molenaarswoning.....	10
8.	Leefbaarheid.....	11
9.	Vliegverkeer en radar	16
10.	Landschap.....	16
11.	Alternatieven.....	17
12.	Financieel	18
13.	Natuur.....	19
14.	Overig	19
15.	Conclusie	20

1. Inleiding

- 1.1 Bezwaarmaker verenigt zich niet met de totstandkoming, inhoud en uitkomst van voorgenomen besluit, namelijk de wijziging van de omgevingsvergunning 'Windpark Groote Haar', hierna: het bestreden besluit. Het bestreden besluit maakt de volgende activiteiten mogelijk: het bouwen van een bouwwerk en handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening. Bezwaarmaker ontkent en betwist de uitgangspunten, de randvoorwaarden, de onderzoeken, met conclusies, bevindingen en daarop gebaseerde al dan niet mitigerende maatregelen van het volledige gebiedstracé en alle onderdelen van het besluit, tenzij hij expliciet aangeeft zich in een bepaald onderdeel of aspect te kunnen vinden.

2. Procedure en bevoegdheid

- 2.1 In het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein en windturbines Groote Haar' is in artikel 15.1 een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid opgenomen om in de maatvoering 10% af te wijken. Opmerkelijk is dat gekozen is voor de maximale wijziging binnen de afwijkingsbevoegdheid en niet voor een wijziging van het bestemmingsplan. Reden voor de opschaling van Windpark Groote Haar is gelegen in het feit dat de windturbines conform de eerder verleende vergunning niet meer rendabel te exploiteren zijn. Bezwaarmaker betwist en ontkent de mogelijkheid dat er via de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid een opschaling kan plaatsvinden. Bezwaarmaker heeft behoefte aan en verlangt - ter verificatie - een exploitatieopzet waaruit volgt dat tussen 7,0 en 7,7 MW, het verschil zit tussen 'niet economisch rendabel' en 'wel economisch rendabel'. Bezwaarmaker kan zich niet aan de indruk onttrekken dat met opzet voor deze aanpassingsvorm is gekozen en vraagt zich af of het bevoegd gezag er zich van bewust is, dit al niet behoort te zijn, dat er in de eerder gevoerde bestemmingsplanprocedure onaanvaardbare veiligheidsissues waren die onopgemerkt zijn gebleven.
- 2.2 Een kenbare deugdelijke ruimtelijke onderbouwing ontbreekt met betrekking tot, helaas bloot gesteld, verondersteld(e) nut en noodzaak voor de opschaling van het windpark. Hierdoor is de omgevingsvergunning gebrekkig d.w.z. in strijd met artikel 3:2 jo. 3:4 Awb. Volgens de toelichting bij de gewijzigde omgevingsvergunning is door initiatiefnemers gebruik gemaakt van - volgens bezwaarmaker op onrechtmatige wijze - de afwijkingsbevoegdheid in het bestemmingsplan, om zo productievoordelen te verkrijgen.¹ Het is dus volkomen onduidelijk wat nut en noodzaak is van de uitbreiding van het windpark. De toelichting houdt immers alleen rekening met de belangen van de initiatiefnemer en nadrukkelijk niet met de belangen van omwonenden. Er kan niet anders worden geconcludeerd dan dat het bevoegd gezag eenzijdig rekening heeft gehouden met de extra gegeneerde inkomsten van initiatiefnemer. Zonder een kenbare en deugdelijke onderbouwing en zorgvuldige belangenafweging,

¹ Zie paragraaf 1.4 van de toelichting op de omgevingsvergunning d.d. 21 mei 2021, Pondera Consult.

waarbij het nut en de noodzaak van de wijziging | aanpassing van de omgevingsvergunning zijn meegenomen, is de omgevingsvergunning in strijd met artikelen 3:2, 3:4 jo. 3:46 Awb.

2.3 Bezwaarmaker betwist dat sprake is van een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid. In de toelichting van het bestemmingsplan is te vinden dat het bestemmingsplan is vastgesteld met onder meer als doel de realisering van Windpark Groote Haar inhoudende twee windturbines met een vermogen van maximaal 7 MW, een ashoogte van maximaal 120 meter en een wiekhoogte van maximaal 55 meter. Het bestemmingsplan is tussen de ter inzagelegging en de vaststelling gewijzigd van drie naar twee windturbines in verband met verstoring van de gevechtsleidingsradar in Herwijnen. Vanaf dat moment is er uit gegaan van een maximaal vermogen van 7 MW. Het bestemmingsplan is daardoor niet gericht om erin te voorzien om boven dit maximaal opgesteld vermogen windturbines te realiseren. Paragraaf 4.2.2 van de toelichting onderschrijft | bevestigt | dat want draagt hier bij aan het feit dat de bestemmingsregels per bestemming - indien aanwezig - een afwijkingsmogelijkheid voor bouwregels inhouden. Gelet op de bestemming 'Groen' die ligt op de locaties van de windturbines is er geen binnenplanse wijzigingsbevoegdheid voor deze bestemming. Daarenboven noopt dit - mede gelet op de ruime toepassingsmogelijkheden van de bestemming 'Groen' - tot een ruime belangenafweging, hetgeen achterwege is gelaten. De omgevingsvergunning is derhalve in strijd met het bestemmingsplan en het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:2 jo. 3:4 Awb; er is onterecht gebruik gemaakt van de wijzigingsbevoegdheid, alsook is sprake van een onzorgvuldige belangenafweging ter zake het toepassen van deze bevoegdheid.

2.4 In het verlengde van bovenstaande constateert bezwaarmaker dat ten onrechte de reguliere openbaarmakingsprocedure van de Awb is gevolgd. Nu het bestemmingsplan op geen enkele wijze deze aanpassing toelaat, dient het bestemmingsplan te worden aangepast. Een buitenplanse omgevingsvergunning behoort evenmin tot de mogelijkheden, nu geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening. De onderzoeken en de normen zijn sterk verouderd respectievelijk buiten toepassing verklaard, zie hoofdstuk 4 van het bezwaarschrift. Bezwaarmaker acht een nieuw bestemmingsplan bovendien de meest democratische wijze | legitimatie, omdat in dit geval de gemeenteraad goedkeuring moet geven aan de aanpassing | wijziging van het windpark, of en zo ja op welke wijze het voor bezwaarmaker minst benadelend is, als gebruik wordt gemaakt van die discretionaire bevoegdheid.

3. Besluitvorming en communicatie

- 3.1 Uit onderzoek blijkt dat omwonenden van windparken simpelweg géén invloed hebben op, ja zelfs geen weet (konden) hebben, de besluitvormingsprocedure.² In dit geval is daar ook ernstig en grovelijk sprake van, zulks in strijd met het Verdrag van Aarhus. De Afdeling toetst echter wel bij de inhoudelijke beroepsgronden, zoals locatiekeuze, hinder door geluid en slagschaduw, veiligheid en de aantasting van de landschappelijke waarden of de belangen van omwonenden voldoende zijn afgewogen.³ Uit die toetsing blijkt evident of onmiskenbaar, dat van een goede belangenafweging geen sprake is geweest bij Windpark Groote Haar.
- 3.2 Hierbij is de communicatie schrijnend en naar de bekende ‘achterkamerpolitiek’ onwenselijk c.q. onaanvaardbaar. Omwonenden van Gorinchem realiseren zich bijvoorbeeld nu pas dat Windpark Groote Haar gerealiseerd gaat worden, terwijl het op dit moment gaat om een wijziging van een al verleende vergunning. Door de slechte, lees: geen, communicatie met omwonenden worden zij onomstotelijk en onophoudelijk overrompeld met de grote veranderingen in hun directe woon-, werk- en leefomgeving. Weliswaar is al een omgevingsvergunning verleend, maar actuele aanpassing maakt dat hun leefomgeving drastisch(er) en (meer) desastreus gaat veranderen. Bezwaarmaker verzoekt - mede gelet op de andere gebreken - tot intrekking | vernietiging van de oorspronkelijke omgevingsvergunning d.d. 7 september 2018 ten behoeve van Windpark Grootte Haar, dit naast het verzoek tot het intrekken | vernietigen van het bestreden besluit.
- 3.3 Bekendmaking van de besluitvorming heeft enkel summier, niet naar behoren althans uitsluitend futiel, slechts indirect of onrechtstreeks plaatsgevonden via het lokale huis aan huis blad. Omwonenden hadden zeer weinig middelen om op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen en plannen van Windpark Groote Haar. Belanghebbenden hebben op deze wijze weinig tot geen mogelijkheden om inspraak te krijgen in Windpark Groote Haar. Deze totstandkoming, wijze van besluitvorming is in strijd met het Verdrag van Aarhus. Illustrerend is dat bezwaarmaker onlangs op eigen houtje het Peutz-rapport d.d. 3 mei 2016 horende bij het Windpark Groote Haar van het internet moest halen. Het bevoegd gezag heeft derhalve op geen enkele wijze enig deugdelijk niveau van transparantie gehanteerd, d.w.z. om inspraak aan te bieden, om draagvlak te genereren alsook alle herleidbare, eenvoudig downloadbare, gebruiksvriendelijke informatie beschikbaar te stellen.

² Trouw, ‘Wordt er goed geluisterd naar omwonenden van Windmolens? Nee, en dat is zonde.’, zie: <https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/wordt-er-goed-geluisterd-naar-omwonenden-van-windmolens-nee-en-dat-is-zonde~b16a3a21/>.

³ Zie bijvoorbeeld ABRS 19 juni, ECLI:NL:RVS:2019:1947; ABRS 21 februari 2018, ECLI:NL:RVS:2018:616.

4. MER

- 4.1 Voordat een plan of project in een besluitvormingsprocedure wordt gebracht en een omgevingsvergunning kan worden aangevraagd, dient te worden onderzocht wat de mogelijke milieueffecten zijn. In de procedure omtrent (wijziging van) Windpark Groote Haar is echter geen gebruik gemaakt van een (vormvrije) MER-beoordeling. De bouw van een nieuw windmolenpark is in het Besluit milieueffectrapportage, hierna: Besluit m.e.r., in deze specifieke casus aangewezen: D22.2. Dit betekent dat conform de Wet milieubeheer, hierna: Wm en vaste jurisprudentie er een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt indien sprake is van een windpark. Indien men stelt dat in de zin van het Besluit m.e.r. geen sprake is van een windpark en dat de andere wetten - onder andere de Elektriciteitswet - een andere definitie hanteren, betwist bezwaarmaker deze aannahme en stelt - mede in het licht van de Europese regelgeving - dat minstens een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt.⁴ Het bevoegd gezag dient dus hierover te besluiten, zelfs als de drempelwaarden van het Besluit m.e.r. niet worden behaald. In ieder geval een impliciet besluit is geen m.e.r. beoordelingsbesluit en kan geenszins voldoen aan de daarvoor geldende voorwaarden. De Gemeente Gorinchem is in Windpark Groote Haar het bevoegd gezag en heeft dus geen m.e.r.-beoordelingsbesluit genomen, hetgeen in strijd is met artikelen 7.17, 7.19 jo. 7.20a Wm met daarop gebaseerde vaste rechtspraak. Per 1 januari 2021 is de Wm aangepast zodat voorafgaand aan de aanvraag geen m.e.r.-beoordeling hoeft plaats te vinden. Dit neemt niet weg dat deze m.e.r.-beoordelingsbeslissing moet plaatsvinden bij het verlenen van de omgevingsvergunning.
- 4.2 Ten overvloede merkt bezwaarmaker op dat de Afdeling overweegt dat voor windparken een m.e.r.-beoordelingsplicht vereist | verplicht is, ook als deze de drempelwaarden van het Besluit m.e.r. niet worden overschreden. Bezwaarmaker meent dat deze beoordelingsplicht voor dit windpark geldt. Door het achterwege laten van een m.e.r.-beoordelingsbeslissing voldoet het bestreden besluit niet aan de wettelijke regels van de Wm en de vaste jurisprudentie.
- 4.3 De al dan niet vermeende conclusie van gemeente Gorinchem om geen MER op te stellen, strookt evenmin met Europese regelgeving. Voor Windpark Groote Haar dient een MER te worden opgesteld die toetst aan de algemene regels van het Activiteitenbesluit milieubeheer en/of de Activiteitenregeling op grond van de richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's, hierna: SMB-richtlijn.⁵ Er dient dus een MER te worden opgemaakt die toetst aan de algemene regels ten aanzien van (laagfrequent) geluid, slagschaduw en externe veiligheid.

⁴ ABRS 15 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1513, r.o. 11.4.

⁵ PB 2001, L 197.

- 4.4 Op 30 juni 2021 verklaart de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, hierna: de Afdeling, de windturbinebepalingen van het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer buiten toepassing.⁶ Dit betekent dat niet meer kan worden verwezen naar de bepalingen om windturbines ruimtelijk inpasbaar te verklaren. Daarnaast kan op basis van deze bepalingen - die in het concrete geval exceptief zijn getoetst en daar buiten werking zijn gesteld omdat het gaat om fundamentele aanspraak en inbreuk daarop - niet zonder meer worden geconcludeerd dat geen nadelige milieueffecten zijn te verwachten. Naar aanleiding van de uitspraak heeft de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat - Energie op 6 juli 2021 een brief gestuurd naar de Tweede Kamer over de serieuze, zwaarwegende gevolgen van deze uitspraak. Daaruit blijkt dat het Rijk verwacht anderhalf tot twee jaar nodig te hebben om nieuwe bepalingen vast te stellen. Tot die tijd kan - wat de omgevingsvergunning foutief nog wel beoogt - het bevoegd gezag niet verwijzen naar de 'oude' bepalingen.
- 4.5 De uitspraak van Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding heeft gevolgen voor Windpark Groote Haar. Dit windpark is volgens het Besluit omgevingsrecht, hierna: Bor, een type B inrichting. Doordat het windpark verwijst naar hoofdstuk 3 van het Activiteitenbesluit, is een milieubeoordeling nodig. Het niet meer gelden van deze bepalingen leidt ertoe dat het windpark niet kan worden opgericht en/of geëxploiteerd. Naar het Rijk zelf uitlegt, dient het bevoegd gezag zich bij het vaststellen van voorschriften te baseren op een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering.⁷ Dit volgt rechtstreeks uit de uitspraak van Windpark Delfzijl Uitbreiding. Door het bezigen van een oude MER-beoordeling houdt het bevoegd gezag zich niet aan de huidige rechtspraak | ontwikkelingen en gedraagt zich daarmee in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:4 lid 1 Awb. Deze ontwikkelingen nopen per direct tot het staken, stil zetten, halt c.q. niet laten doorgaan van de plannen van Windpark Groote Haar.

5. Beleid | RES

- 5.1 Bezwaarmaker is ontsteld en in vertrouwen geschaad, nu dat het bevoegd gezag met de wijziging van de omgevingsvergunning niet toetst aan het geldend beleid conform artikel 4:84 Awb. Bovendien noopt het zorgvuldigheidsbeginsel tot het toetsen aan beleidsregels, waaronder de RES 1.0. Zonder kenbare en deugdelijke motivering - dat de wijziging van het windpark passend is binnen de beleidsregels - is de omgevingsvergunning in strijd met artikelen 3:2, 3:4 jo. 3:46 Awb.

⁶ ABRS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395 (Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding).

⁷ Rijksoverheid, 'Gevolgen Raad van State uitspraak windturbinebepalingen', zie: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/gevolgen-per-type-inrichting/>.

- 5.2 Nu de RES 1.0 inmiddels is geconcretiseerd, dient de wijziging van de omgevingsvergunning hieraan te worden getoetst. Door de uitspraak in Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding zijn het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling beoordeeld als plan | programma als bedoeld in de SMB-richtlijn. De RES is echter tot op heden beoordeeld - door de Nationaal Programma RES - als niet MER-plichtig.⁸ Deze opvatting is door uitspraak van de Afdeling niet langer houdbaar. Mede van belang is dat de RES uitgaat van normeringen afgeleid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, die dus inmiddels buiten toepassing zijn verklaard.
- 5.3 Voorts is de gemeenteraad Gorinchem bij de RES, in doorzettingsmacht van het rijk, ten onrechte buiten spel gezet, hetgeen door hoogleraar Elzinga wordt beaamd.⁹ Het college van burgemeester en wethouders is aangewezen om over de inbreng van de regionale strategieën te besluiten, terwijl het democratischer en daarmee staatsrechtelijk gezien de enige juiste keuze is dat een dergelijk ingrijpende gemeentelijke energietransitie van deze omvang in alle fasen is toe te wijzen aan de beoordelingsbevoegdheid van de gemeenteraad. Men dient zich daarbij afvragen in hoeverre het staatsrechtelijk rechtens aanvaardbaar is om een niet-juridisch entiteit, als de RES-regio, zoveel inbreng | macht te geven in het gemeentelijk beleid.
- 5.4 Dit is een wezenlijk gebrek aan het klimaatakkoord dat geen recht is, lees: wet van meden en perzen. Dit akkoord is niet besluitvormend door het parlement behandeld en hiermee is niet ingestemd door Milieudefensie, FNV en Greenpeace. Het is zelfs zo - naast nu demissionair Den Haag¹⁰ - dat milieuorganisaties als Urgenda betogen om wind op land niet uit te breiden. Naar willekeur is - tegengesteld aan artikel 3:3 Awb, de een bevoordelend, de ander bijzonder benadelend - zonder enige goede reden althans transparante afweging naar discretionaire bestuursbevoegdheid uitgeoefend op een voor inspreker (uiterst) schadelijke wijze. Terwijl het juist mogelijk is als gemeenteraad niet in de RES te participeren en het conceptaanbod van de RES af te wijzen. Gelet op het gebrek aan (een aan het Verdrag van Aarhus beantwoordend) beoordelingskader, ook in goede raadscontrolerende bevoegdheid op college van burgemeester en wethouders, is hier in strijd gehandeld met het lex specialis beginsel. Dit in plaats van de vraag te beantwoorden waarom die nota bene onverplicht, want vrije bevoegdheid zo wordt aangewend en, zo ja of dat niet anders kan.

⁸ NP RES, 'Wanneer is er meer bekend over of RES-en MER plichtig zijn of niet?', zie: <https://www.regionale-energiestrategie.nl/vragen/vragen+juridisch/1279414.aspx>.

⁹ VNG, 'Door de strot geduwd', zie: <https://vng.nl/artikelen/door-de-strot-geduwd-douwe-jan-elzinga-over-de-res>.

¹⁰ NOS, 'Ruimtetekort in Nederland. Minister gaat weer meebeslissen.', zie: <https://nos.nl/artikel/2347876-ruimtetekort-in-nederland-minister-gaat-weer-mebeslissen>.

6. Onderzoeken

- 6.1 Bezwaarmaker ontkent en betwist de uitgangspunten, conclusies en randvoorwaarden van de onderzoeken horende bij het Windpark Groote Haar. De onderzoeken zijn inmiddels sterk verouderd, lees: minimaal drie jaren, en mede gelet op de uitspraak inzake Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding volstrekt achterhaald.
- 6.2 Voor een kenbare, actuele en op de zaak toegespitste deugdelijke onderbouwing van (de wijziging van de) omgevingsvergunning ten behoeve van Windpark Groote Haar dienen nieuwe onderzoeken te worden verricht, inclusief een volledig en volwaardig opgesteld MER, bedoeld in hoofdstuk 4 van dit bezwaarschrift. Daarenboven zijn niet alle aspecten meegenomen in de motivering omtrent het windpark, onder andere en in elk geval het aspect water. Dit aspect wordt - bij gebrek aan wetenschap - compleet bij volstrekte (taak)verwaarlozing genegeerd. Zonder nieuwe onderzoeken met alle (milieu)aspecten en een volledig en volwaardig opgesteld MER, is het besluit in strijd met artikelen 3:2, 3:4 en 3:46 Awb.
- 6.3 De memo externe veiligheid van Pondera Consult d.d. 25 mei 2021 suggereert dat er mogelijkheden zijn voor andere windturbintypes. Inmiddels is de oorspronkelijke vergunning drie jaren oud. Er was derhalve ruimschoots de tijd om de windturbines nader te specificeren. Het bevoegd gezag en de initiatiefnemer handelen in strijd met democratisch gelegitimeerd vertrouwen en het rechtszekerheidsbeginsel, door omwonenden dermate lang in het ongewis te laten en in verzaking van overheidsplicht zich van relevante informatie vooraf te (doen) vergewissen, teneinde te geraken tot een volledig en volwaardig concludent en feitencomplex waarop eerst een bestuurlijke bevinding plaatsvindt, anders gezegd: vanuit een feitcomplex beogende behoorlijke besluitvorming. Daarenboven zorgt de flexibiliteit in de onderzoeken voor bezorgdheid bij bezwaarmaker en omwonenden, nu klaarblijkelijk het bevoegd gezag meewerkt om omliggende, althans aangrenzende, bedrijven en burgers te confronteren met hogere en zwaardere windturbines.

7. Molenaarswoning

- 7.1 Ad Valk Horses BV, één van de deelnemers van bezwaarmaker, beheert een manege | stoeterij op slechts 300 meter afstand - het dichtstbijzijnde perceel ten opzichte van het windpark - van windturbine WT02 van Windpark Groote Haar. Bezwaarmaker acht het onbegrijpelijk en volstrekt onzorgvuldig dat onderzoeken | motivering van het windpark de gevolgen voor de manege niet beschouwt. Bezwaarmaker stelt dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bij het adequaat, op de situatie gedane onderzoeken van de gevolgen van de normen - die opnieuw moet worden onderzocht en vastgesteld gelet op de uitspraak inzake Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding d.d. 30 juni 2020 - ter plekke

van de manege, zulks zal leiden tot de conclusie dat het windpark geenszins rendabel is zonder de normen te overtreden. In zo'n geval dient de manege te worden getransformeerd tot ten minste sfeerwoning | molenaarswoning, wat niet werkbaar is want buitengewoon ongewenst.

- 7.2 Voorgaande conclusie in sub 7.1 leidt ertoe dat het windpark in onderhandeling dient te treden met de manege zodat onverhoopt deze als sfeerwoning | molenaarswoning kan worden gekwalificeerd. Vaste jurisprudentie leidt ertoe dat voldoende organisatorische, functionele en technische bindingen dienen te zijn met het windpark. Het is niet afdoende om enkel als toezichthouder te fungeren. Bezwaarmaker constateert dat dit zodanig onevenredig en onacceptabel extra last en beperkingen met zich meebrengt voor het windpark en ook omdat de gevolgen van het windpark ten aanzien van de manege niet zijn onderzocht, - dat op deze wijze als nu is gedaan - stilzwijgend de omgevingsvergunning te verlenen zonder sfeerwoningen. Het bevoegd gezag dient dus te motiveren welke milieueffecten zijn te verwachten voor de manege. Zonder deze motivering is het bestreden besluit in strijd met artikelen 3:2, 3:4 en 3:46 Awb.

8. Leefbaarheid

- 8.1 De wijziging van de omgevingsvergunning - naast de oorspronkelijke omgevingsvergunning d.d. 7 september 2018 - dient te worden ingetrokken, omdat het plan voor een aanzienlijk aantal omwonenden hinder gaat veroorzaken. Binnen de straal van 1.800 meter is met zekerheid vastgesteld door de Afdeling dat er overlast is in de vorm van (externe) veiligheid, slagschaduw, lichthinder en geluidshinder, die mogelijk door omstandigheden verder reikt. Het zeer aannemelijk dat omwonenden buiten die kring enige vorm van overlast kunnen ervaren. Bezwaarmaker betwist de gehanteerde normen in zijn algemeenheid gelet op de uitspraak inzake Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding d.d. 30 juni 2021, maar reageert volledigheidshalve wel inhoudelijk op de normen in dit hoofdstuk.
- 8.2 Ten aanzien van de leefbaarheid maakt bezwaarmaker zich serieus indringend | zwaarwegend zorgen in elk geval om de volgende onderwerpen, die nader worden toegelicht:
- slagschaduw;
 - geluidhinder;
 - (externe) veiligheid;
 - obstakelverlichting;
 - cumulatie.

I. Slagschaduw

- 8.3 De draaiende rotoren van windturbines zorgen ervoor dat er zich bewegende schaduwen op de omgeving van de omwonenden en omliggende bedrijven werpen. Deze slagschaduw geldt als hinder. De Activiteitenregeling milieubeheer vertaalt dit naar een waarde van maximaal 6 uur slagschaduw per jaar. Desalniettemin stelt adviesbureau Arcadis dat de slagschaduwnormen in de praktijk niet werken. De feitelijke hinder is, materieel, bijna 3 keer zoveel dan, formeel, wettelijk is toegestaan. Het is evident dat windturbine-eigenaren hun windturbines zoveel mogelijk willen laten draaien voor een hoger rendement en daarmee inkomsten. Zodanig zelfs dat zij naar de rechter stappen om strengere maatwerkvoorschriften van tafel te krijgen als blijkt dat ze de winstgevendheid van een project in de weg staan.¹¹ Daardoor zijn onder andere bedrijven en inwoners in de omgeving buitengewoon en als gemotiveerd verontrust erover dat en over de mate waarin zij worden geconfronteerd met slagschaduw, geluidshinder en dergelijke. Hiernaast mist het onderzoek wat de effecten zijn van slagschaduw in stilstand, ook in relatie o.m. tot opbrengstverlies, tevens de - nu al nodige de jure - toestand van verbetering van woon-, werk- en leefsituatie ónder de norm.
- 8.4 Een deugdelijke toetsing ontbreekt tot dusver in de wijziging van de omgevingsvergunning. Mocht een dergelijk besluit met de huidige onderzoeken tot stand komen dan handelt het bevoegd gezag in strijd met het zorgvuldigheids-, preventie- en voorzorgsbeginsel op grond van artikel 3:2 en 3:46 Awb en artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. Daarnaast dienen de normen van het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling niet toegepast te worden nu deze in strijd zijn met de SMB-richtlijn op grond van het recente arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Ook is nader onderzoek vereist op laagfrequente trillingen en (woning)waardedaling aldaar. Bezwaarmaker betwist en ontkent onder meer op basis van voorgaande de totstandkoming en inhoud van het onderzoek omtrent akoestiek en slagschaduw d.d. 25 mei 2021.

II. Geluidhinder

- 8.5 De normen én het onderzoek naar (laagfrequent)geluid voldoen niet aan artikel 1.11 Activiteitenbesluit milieubeheer jo. artikel 3.14a tot en met artikel 3.14e, en bijlage 4 Activiteitenregeling milieubeheer. De gemeente Gorinchem zal zich bij - onverhoopte - besluitvorming in strijd gedragen met de vereiste zorgvuldigheid om bij haar halsstarrige, tegen bestuurlijk-juridisch beter weten in criterium: volharding in verouderde, door de wetenschap achterhaalde, wettelijke normen. De normen bieden onvoldoende bescherming aan omwonenden tegen de objectief negatieve (gezondheids)effecten van (laagfrequent) geluid. Voordat zorgvuldig een besluit kan worden genomen, dienen deze effecten onderzocht te worden, vanuit een nulsituatie. De blootstelling aan (laagfrequent) geluid wordt ernstig onderschat. Een

¹¹ De Gelderlander, 'Eigenaar Eneco naar de rechter. Windmolens in Houten staan veel te vaak stil', te vinden op: <https://www.gelderlander.nl/utrecht/eigenaar-eneco-naar-de-rechter-windmolens-in-houten-staan-veel-te-vaak-stil-a83dc6ad/>.

goed woon- en leefklimaat kán en wordt niet gegarandeerd. Ook al voldoet het windpark materieel aan de wettelijke reken- en meetvoorschriften voor windturbines, formeel is dit niet geval.

- 8.6 Zeer recent stelt het RIVM vast dat miljoenen Nederlanders ernstig geluidsoverlast hebben, zo'n 7.000 personen zijn omwonenden van een windturbine. Nieuw in dit onderzoek is dat hierbij rekening wordt gehouden met het inzicht dat de ernstigere gezondheidseffecten van geluid zoals coronaire hartziekten, bij lagere geluidsniveaus optreden dan tot nu toe werd aangenomen. Dit is versterkt door een andere, recente publicatie van het RIVM.¹² In deze publicatie bekrachtigt het RIVM dat inmiddels blijkt dat ernstige gezondheidseffecten al bij lagere blootstelling kunnen optreden dan eerder gedacht. Dit betekent dat bij een groter aantal mensen hart- en vaatziekten optreden door geluid dan eerder werd gedacht. Hiermee is objectief bewijs in Nederland voor gezondheidseffecten ten gevolge van het geluid van windturbines. Te veel herrie kan namelijk leiden tot stress en slaapgebrek, wat weer een hoge bloeddruk en hart- en vaatziekten kan veroorzaken. Het RIVM heeft daarom besloten een speciaal expertisecentrum op te richten ter monitoring van de gezondheidsschade door windturbines.¹³ Bezwaarmaker vindt het dan ook onbegrijpelijk dat het de gemeente Gorinchem moedwillig haar burgers en ondernemers met hun werknemers in gevaar brengt door deze windturbines toe te laten.
- 8.7 De normen in het Activiteitenbesluit zijn gesteld op 47dB Lden. In het rapport van Pondera Consult wordt geconcludeerd dat één van de turbines een geluidsbelasting van 45dB Lden teweegbrengt waarna uit nader onderzoek, met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid, zal blijken dat er overschrijdingen zijn. Het is schrijnend dat uit recent onderzoek van de WHO blijkt dat de Nederlandse norm door de wetenschap is achterhaald. In dit nieuwe rapport adviseert de WHO een grens onder 45 dB Lden voor geluid afkomstig van windturbines vanwege gezondheidseffecten. Windturbinelawaai boven deze norm wordt door de WHO, wat dus ook zeer recent is bevestigd door het RIVM, geassocieerd met negatieve gezondheidseffecten. Het RIVM adviseerde bovendien in 2009 al eens strengere geluidsnorm - 40dB - vanwege de voorziene gezondheidseffecten.¹⁴ Eén van bezwaarmaker beheert een manege nabij het Windpark Groote Haar. Onomstotelijk feitelijk staat vast en is algemeen bekend dat dieren gevoeliger zijn voor geluid, ook laagfrequent geluid. Enige toetsing ontbreekt in de besluiten en bij besluitvorming zal dit in strijd zijn met het zorgvuldigheids-, preventie- en voorzorgsbeginsel op grond van artikel 3:2 en 3:46 Awb en artikel 191 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

¹² RIVM, 'Nieuwe gezondheidskundige richtlijnen voor omgevingsgeluid. Nadere gezondheidskundige analyses' d.d. 12 mei 2021.

¹³ NOS, 'Steeds meer zorgen over gezondheidsrisico's', 3 juni 2021, te vinden op: <https://nos.nl/artikel/2383480-steeds-meer-zorgen-over-gezondheidsrisico-s-windmolens-rivm-begint-expertisecentrum>.

¹⁴ RIVM 'Evaluatie nieuwe normstelling windturbinesgeluid 2009', te vinden op: RIVM-rapport 680300007 Evaluatie nieuwe normstelling windturbinegeluid.

- 8.8 Het rapport van Pondera Consult d.d. 25 mei 2021 heeft slechts 17 referentiepunten gehanteerd. In het rapport wordt niet duidelijk op welke wijze - objectiveerbaar - de onderzoekers tot deze punten zijn gekomen. Zonder nadere uitleg kan bezwaarmaker niet beoordelen of deze situatie representatief is en ontkent en bestrijdt derhalve de resultaten qua inhoud en totstandkoming. Daarnaast meent bezwaarmaker dat alle belanghebbenden, zoals door de Afdeling is weergegeven, recht hebben op een soortgelijk onderzoek betreffende hun geluid- en slagschaduwhinder, in ieders perspectief naar fundamentele aanspraken van goed en veilig wonen, leven en werken, als basis | grondrecht.
- 8.9 Kortom, wetgeving ten aanzien van windturbines in Nederland loopt zeker twintig jaar achter op de feiten. Door innovatie en technieken zijn de windturbines veel hoger en groter - met aanzienlijk meer nadelige effecten - dan enkele jaren geleden, maar de wetgeving is daarop nog niet aangepast. Er is veel onduidelijkheid over hoe de overheid moet omgaan met onzekere risico's en milieu bij het toestaan van nieuwe technologie.
- 8.10 Opmerkelijk is onder meer, dus zeker niet uitputtend, dat Vlietskade 60 niet tot de referentiepunten behoort. Op dit adres is Ad Valk Dressade Horses BV gevestigd. De afstand van de manege tot de dichtstbijzijnde windturbines is korter dan elk referentiepunt tot één van de twee windturbines. Ad Valk Dressade Horses BV had bestempeld moet worden als een geluidsgevoelige functie. Uit het bestemmingsplan Buitengebied volgt dat op de bestemming de functie 'specifieke vorm van recreatie - gastenverblijf' ligt. Er is daarom sprake van een situatie waarin met een zekere regelmaat en gedurende langere tijd personen zullen verblijven.¹⁵ In het kader van een goede ruimtelijke ordening komt daarom aan Ad Valk Dressade Horses BV een zekere mate van bescherming tegen geluidhinder e.v. toe. Het is onbegrijpelijk dat dit niet is meegenomen in het akoestisch onderzoek van Windpark Groote Haar, zulks in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:4 Awb. Bezwaarmaker betwist en ontkent onder meer op basis van het voorgaande zowel totstandkoming als inhoud van het onderzoek akoestiek en slagschaduw d.d. 25 mei 2021, daarmee de ruimtelijke onderbouwing van Windpark Groote Haar.

III. Externe veiligheid

- 8.11 Wat betreft externe veiligheid blijven de conclusies uit het eerder door Peutz uitgevoerde onderzoek gelden, omdat de afstanden bij de twee windturbintypen kleiner zijn. Dit betekent dat dit onderzoek onderdeel uitmaakt van de wijziging van de omgevingsvergunning. Gelet op het Nevele-arrest en uitspraak inzake Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding d.d. 30 juni 2021 gaat de memo externe veiligheid en het onderzoek van Peutz d.d. 3 mei 2016 uit van achterhaalde normen van het Activiteitenbesluit. Bezwaarmaker stelt derhalve dat het onderzoek in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel van artikelen 3:2 en 3:4 Awb.

¹⁵ ABRS 29 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV7286, r.o. 2.12.

- 8.12 In de memo externe veiligheid is aangegeven dat de voorziene windturbineposities op minimaal 200 meter afstand zijn gelegen van een hoogspanningsinfrastructuur. De infrastructuur van TenneT kan enkel worden getroffen in het scenario bladworp overtoeren. De term ‘enkel’ suggereert dat deze situatie zich alleen in uitzonderlijke situaties kan voordoen, wat zeker niet zo is. Bezwaarmaker vindt het ernstig bezwaarlijk - plichtsverzuim aan zijde van bestuur daarentegen toch een voorzorgs- en zorgvuldigheidspremissie ter democratische legitimatie kent - dat hier zo licht over gedacht wordt.¹⁶ Uit de conclusie van het onderzoek van Peutz volgt dat er juist nader onderzoek dient te worden gedaan naar de hoogspanningsinfrastructuur. Bezwaarmaker betwist - bij gebrek aan wetenschap - dat er onderzoek is verricht voordat de memo externe veiligheid is opgesteld.

IV. Obstakelverlichting

- 8.13 Op basis van artikel 3 lid 1, onder 2, sub a van het Informatieblad aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse Vasteland van het ILT dienen de windturbines van Windpark Groote Haar te zijn uitgerust met obstakelverlichting. De verlichting is overdag wit flitsend en rood knipperend in de avonduren. Dit resulteert in ernstige hinder bij omwonenden, leidende tot de aangenomen motie Moorlag in de Tweede Kamer om hinder van verlichting bij windparken zoveel mogelijk te verkleinen. Het nieuwe Informatieblad d.d. 16 juni 2020 maakt het mogelijk windturbines uit te rusten met naderingsdetectie, hetgeen wettelijk wordt verplicht naar aanleiding van de motie Moorlag. Hierdoor gaat de verlichting pas branden als een luchtvaartuig het windpark nadert, hetgeen resulteert in minder ernstige hinder voor omwonenden.
- 8.14 Desalniettemin verkiezen bevoegde gezagen en/of initiatiefnemers om windturbines niet uit te rusten met dit systeem vanwege daarmee gemoeide meerkosten. Bezwaarmaker begrijpt geenszins - nu juist een wijziging van de omgevingsvergunning plaatsvindt - het bevoegd gezag niet van deze mogelijkheid gebruik maakt, om zo hinder voor de omwonenden tot het minimale te beperken, ook ten aanzien van de norm om het woon- en leefklimaat te verbeteren. Dit versterkt het gevoel bij bezwaarmaker dat het windpark vooral draait om inkomsten, niet om duurzame energie. Zonder motivering hieromtrent is het bestreden besluit in strijd met artikelen 3:2, 3:4 en 3:46 Awb.
- 8.15 Daarnaast leidt het ontbreken van een wettelijke basis voor obstakelverlichting tot handhavingsproblematiek. Illusterend is het Windpark N33 waarbij het inpassingsplan strijdig is met de omgevingsvergunning.¹⁷ De bevoegde gezagen aldaar zagen zich geconfronteerd hiermee. Door een rechterlijke manoeuvre is het ILT alsnog verantwoordelijk aangaande (het handhaven van)

¹⁶ Zie bijvoorbeeld bijlage 2: notities | memo's externe veiligheid.

¹⁷ Rb. Noord-Nederland 12 mei 2021, ECLI:NL:RBNNE:2021:1878.

obstakelverlichting. Inmiddels is erkend dat de huidige regelgeving gebrekkig is en dit een effectieve publiekrechtelijke handhaving in de weg staat. Het bevoegd gezag gaat aan deze ontwikkelingen alleszins voorbij, zulks in strijd met het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:4 Awb.

V. *Cumulatie*

- 8.16 Bezwaarmaker acht het volstrekt ongeloofwaardig en rechtens onjuist dat geen rekening is gehouden met de cumulatie van andere autonome ontwikkelingen in de omgeving. Het is bij bezwaarmaker en andere omwonenden bekend dat de gemeente plannen heeft om bij het Windpark Groote Haar een bedrijventerrein en/of industrieterrein van de zwaarste milieucategorie te realiseren. Dit resulteert gegarandeerd in meer hinder bij omwonenden en blijvende (uitbreidings)mogelijkheden van omliggende, althans aangrenzende bedrijven. Nu cumulatie geen normen kent, is de Afdeling in andere milieuprojecten onverbiddelijk als geen rekening is gehouden met cumulatieve effecten.¹⁸

9. Vliegverkeer en radar

- 9.1 In de toelichting van het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein en windturbinepark Groote Haar' is vermeld dat er vanwege mogelijke radarverstoring twee windturbines gerealiseerd kunnen worden met een maximaal op te wekken vermogen van 7 MW. Door bij opschaling uit te gaan van een vermogen van 7,7 MW met daarbij een ashoogte van 122 meter is er reële kans, zijnde groot risico dat de radarinstallaties gaan worden verstoord. Dit betreft de verminderende waarnemingskans achter het bouwwerk, omdat dit als het ware een slagschaduw in de energiebundel van de radar veroorzaakt. Windturbines kunnen ook verstoring veroorzaken voor achtereenvolgende detecties met kleine intervallen om zo vliegtuigen te detecteren en deze te kunnen volgen. Bezwaarmaker heeft - bij gebrek aan wetenschap - hieromtrent, mede nu relevante informatie ontbreekt bij de betreffende vergunning, gereede twijfels over het niet uitvoeren van nieuw radarverstoringsonderzoek nu in het bestemmingsplan om gegronde redenen uit is gegaan van een maximum vermogen van 7 MW. In paragraaf 3.10.3 van de toelichting van het bestemmingsplan wordt ook aangegeven dat met name de hoogte van de windturbines, de wieklengte en het type bepalend zijn bij het ontstaan van radarverstoring. Een nader onderzoek is noodzakelijk om te voldoen aan het zorgvuldigheidsbeginsel van artikel 3:4 Awb.

10. Landschap

- 10.1 Het college van Rijksadviseurs concludeert dat er te weinig 'tegendruk' is van onder andere gemeenten en projectontwikkelaars. Gemeenten en projectontwikkelaars nemen 'landschappelijke waarden' als recreatie, uitzicht en biodiversiteit te weinig serieus en gaan daardoor te gemakkelijk in groene

¹⁸ ABRS 16 september 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2266.

gebieden bouwen. In Duitsland geldt ook steeds meer verzet tegen de plaatsing van windturbines in het landschap. Steeds meer omwonenden verafschuwen de manier waarop de windturbines de landschappen veranderen, gesterkt door deskundigen en bouwmeesters.¹⁹

- 10.2 Voorts pleit het Planbureau Leefomgeving voor betere bescherming van het landschap. Het Nederlandse landschap is in de afgelopen 30 jaar sterk veranderd door verstedelijking en de komst van data- en distributiecentra, windturbines en zonneparken. Het areaal bebouwd gebied is toegenomen van 12 naar 16 procent en het aantal windturbines op land is gestegen van 300 in 1990 tot ruim 2.000 in 2019. Veel mensen - en inmiddels ook politici en beleidsmakers - maken zich daar terecht zorgen om. Immers, de minister gaat waarschijnlijk weer meebeslissen in de ruimtelijke ordening.²⁰ De minister geeft in NOS aan dat er meer windturbines op zee dienen te worden geplaatst. De rijksoverheid lijkt zich ervan doordrongen dat wind op land geen goede oplossing is.²¹ Bezwaarmaker hoopt dat de lokale overheid de minister hierin zullen volgen.
- 10.3 Bezwaarmaker, met deelnemers afkomstig uit het plangebied ernaast en daaromheen, maakt zich daarom ernstige zorgen over de korte en lange termijn effecten van de windturbines op het landschap en stadsgezicht. Zij maken zich daarbij zorgen dat wegens de toenemende windparken in hun directe leef-, werk-, en woonomgeving de lokale economie eronder zal zuchten. Bezwaarmaker vreest dat toeristen het gebied eerder zullen gaan kwalificeren als een (industrie)veld van windturbines in plaats van een plek voor een dagje uit. Deze toeristen komen veelal mede langs rijksweg A27, waar de windturbines zijn gepland. De windturbines zijn een schril contrast met de toekenning van Gorinchem als mooiste vestingstad van Nederland.²²
- 10.4 In de toelichting is niets terug te vinden over de vervuiling van het landschap. Het plangebied betreft een landschappelijke omgeving waar de windturbines meteen rechtstreeks open in het oog zullen springen. Hoewel het plangebied de bestemming heeft van bedrijventerrein en/of industrieterrein zijn er tot nu toe nog nauwelijks bedrijven gevestigd. Indien het bedrijventerrein en/of industrieterrein als autonome ontwikkeling van de zwaarste milieucategorie daadwerkelijk is gerealiseerd zal dit de vervuiling van het landschap door de windturbines niet afzwakken maar juist versterken.

11. Alternatieven

¹⁹ Dagblad van het Noorden, 'Wat willen we met Nederland?', 16 augustus 2021.

²⁰ NOS, 'Ruimtetekort in Nederland: minister gaat weer meebeslissen', 12 september 2020, te vinden op: <https://nos.nl/l/2347876>.

²¹ Zie bijvoorbeeld: Change, 'Golfenergie kan de wereld makkelijk van stroom voorzien. Een nieuwe generator maakt het mogelijk om de energie te oogsten', zie: <https://www.change.inc/energie/golfenergie-kan-de-wereld-makkelijk-van-stroom-voorzien-een-nieuwe-generator-maakt-het-mogelijk-om-de-energie-te-oogsten-37005>.

²² RTV Rijnmond, 'Gorinchem is de mooiste vestingstad van Nederland, een smakelijke bonbon, zie: <https://www.rijnmond.nl/nieuws/1365855/Gorinchem-is-de-mooiste-vestingstad-van-Nederland-Een-smakelijke-bonbon>.

- 11.1 Objectief ontgaat het bezwaarmaker waarom voor Windpark Groote Haar niet één van de zoekgebieden van de RES 1.0 gebruikt kan worden, te meer omdat er plannen waren om rond de A27 een ingebed solarpark te realiseren.
- 11.2 Bijkomend zijn de gevolgen voor bestaande, bekend algemeen plannen om een wegrestaurant te vestigen aan de geplande ontsluitingsweg van de A27 voor het geplande bedrijventerrein. De windturbines gooien nu roet in het eten om op deze strategische toplocatie een wegrestaurant met bewaakt parkeren voor vrachtwagenchauffeurs te realiseren. De locatie - gelegen aan de kruising van de A15 en de A27 - zou voor chauffeurs uit beide richtingen een ideale parkeer- en rustplaats bieden en op slechts een uur rijden gelegen van de havens in Amsterdam, Antwerpen en Rotterdam. Er is sprake van een onevenredig nadelig gevolg voor de lokale economie nu er geen zicht zo is op uitvoering van de plannen voor het wegrestaurant en parkeerplaats, dit in strijd met het evenredigheidsbeginsel van artikel 3:4 Awb en het vergewisplicht van artikel 3:2 Awb.

12. Financieel

- 12.1 Bezwaarmaker betwist dat, en zo ja in hoeverre, het energienet de extra gegeneerde stroom kan verwerken, ontkent evenzo dat de stroom wordt geleverd en ten goede komt aan de regio. De specifieke gebruiksregel - opgenomen in artikel 4.4.3 van het bestemmingsplan - dat minimaal 10% van de met windturbines opgewekte windenergie dient te worden aangewend voor de bedrijven gelegen binnen de bestemming 'bedrijventerrein' is een wassen neus, nu er maar een handvol bedrijven gevestigd is. Enexis geeft al inmiddels aan dat het energienet door de hoeveelheid zonne- en windparken overvol is geraakt.²³ Bij gebrek aan wetenschap betwist en ontkent bezwaarmaker dat het netwerk deze wijze van stroom kan transporteren. Dit toekomstig windpark geniet daarom geen toekomst en zodoende is elke SDE-subsidie weggegooid geld, verspild voor een niet vervulbaar duurzaam doel.
- 12.2 De Nederlandse overheid heeft zich eraan gecommitteerd, en dat is door de Hoge Raad bekrachtigd, om de CO₂-uitstoot in een korte termijn drastisch te verminderen. Deze doelen kunnen op verschillende manieren worden bereikt. Daarnaast moet men afvragen in hoeverre windparken op land een bijdrage leveren aan duurzame energie. Bij bezwaarmaker overheerst de gezonde | gerede twijfel dat Windpark Groote Haar vooral een geldkwestie is. Uit de opgave van de legesgrondslag blijkt dat de investeringskosten toenemen van €4,4 miljoen naar €5,4 miljoen, wat erg lijkt op wat de Rijksadviseur

²³ Brabants Dagblad, 'Enexis waarschuwt: stroomnet raakt overvol door zonneparken en windmolens', 9 juli 2020, te vinden op: <https://www.bd.nl/brabant/enexis-waarschuwt-stroomnet-raakt-overvol-door-zonneparken-en-windmolens~a3c64e2d/>. Zie ook Volkskrant, 'Teveel groene stroom, het netwerk zit vol. Hoe zorgen we ervoor dat de energietransitie niet stopt?', 24 juni 2021, te vinden op: <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/te-veel-groene-stroom-het-netwerk-zit-vol-hoe-zorgen-we-ervoor-dat-de-energietransitie-niet-stopt~b1275c6c/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>.

bestempelt als weggegooid geld.²⁴ Dit is een toename van de investering van 22,7% ten opzichte van een toename aan vermogen van 10%. Hieruit komt nogmaals naar voren dat het vermeerderen van de capaciteit van de windturbines er in is gelegen om geen verlies te maken en uitsluitend ziet op eigen gewin naar productievoordelen.

- 12.3 Bezwaarmaker is - als eerder gesteld - van mening dat er een wijziging van het bestemmingsplan moet plaatsvinden. Dit betekent dat gekeken moet worden naar economische uitvoerbaarheid, daaronder begrepen kostenverhaal en planschade, hetgeen op dit moment niet ter sprake is gekomen. Bezwaarmaker betwist en ontkent - bij gebrek aan wetenschap daaromtrent - dat het project economisch en financieel haalbaar is bij sterke, robuuste en controleerbare businesscase.

13. Natuur

- 13.1 Voor de bouw van de windturbines is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verleend. De afmetingen van de twee windturbines vallen binnen het bereik van de al vergunde afmetingen in de ontheffing. De dimensies die als uitgangspunt zijn gebruikt bij de effectbeoordeling, hoeven volgens Pondera Consult niet te veranderen bij deze wijziging. Bezwaarmaker heeft gegronde | gereede twijfel over de houdbaarheid hiervan, nu niet bekend is (gemaakt) op grond van welke dimensie onderzoek is gedaan. Daarnaast is de ontheffing verleend voor de omgevingsvergunning d.d. 7 september 2018, lees: drie jaren geleden. Het is algemeen bekend dat door onder meer klimaatverandering ecosystemen en natuur drastisch veranderen, onzorgvuldig en onbetamelijk is dat dit echter nagelaten om dat te onderzoeken, te meer omdat in de omgeving natura 2000-gebieden als 'Biesbosch', 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' en 'Loevestein, Pompveld en Kornsche boezem' zijn gelegen, alsook het natuurgebied 'Avelingen'.²⁵

14. Overig

- 14.1 Bezwaarmaker meent dat niet wordt voldaan aan de voorwaarden bij de binnenplanse afwijking, voor zover er rechtmatig gebruik is gemaakt van deze bevoegdheid. De belangen van eigenaren en/of gebruikers is en nader blijkt, van betrokken en nabijgelegen gronden worden onevenredig geschaad. Ad Valk Horses BV is gelegen op 300 meter van de dichtstbijzijnde turbine. Uit onderzoek is gebleken dat maneges waar laagfrequent geluid te horen is, te maken krijgen met veulens en jaarlingen die misvormingen ontwikkelen. Ook in een op 13 april 2021 aangenomen motie van de gemeente Gorinchem - die overigens wordt ondersteund door een coalitiepartij - komt naar voren dat uit

²⁴ Dagblad van het Noorden, 'Wat willen we met Nederland?', 16 augustus 2021.

²⁵ Europees Milieu Agentschap, 'Steeds ernstiger risico's voor ecosystemen, de menselijke gezondheid en de economie in Europa als gevolg van klimaatverandering', 23 november 2020, te vinden op: <https://www.eea.europa.eu/nl/highlights/steeds-ernstiger-risicos-voor-ecosystemen>.

wetenschappelijke studies is gebleken dat windmolens gezondheidsklachten veroorzaken voor mens, natuur en dier. Uit deze motie volgt onder andere ook dat de gemeenteraad het college van burgemeester en wethouders oproept om minimaal een afstandsnorm te hanteren van 500 meter tussen grote windturbines en woningen, zie **bijlage 3**.²⁶ Met betrekking tot Ad Valk Horses BV is dit niet gebeurd. Op grond waarvan het bestreden besluit naar aard, inhoud en totstandkoming onhoudbaar is, want het is zodanig gebrekkig dat dit niet meer herstelbaar is en voor volledige herroeping is intrekking, uiteindelijk vernietiging vatbaar.

- 14.2 Bezwaarmaker benoemt dat de windturbines niet tijdelijk zijn vergund. Hierbij is voorbijgegaan aan het feit dat windturbines niet ongelimiteerd meegaan. Initiatiefnemer heeft bijvoorbeeld niet aangegeven op welke wijze de windturbines gesaneerd worden. Zonder een verwijderingsplicht is de omgevingsvergunning niet conform vaste jurisprudentie van de Afdeling, dus in strijd met het recht.

15. Conclusie

Resumerend en met inachtneming van het bovenstaande gronden concludeert bezwaarmaker dat verweerder het bestreden besluit onzorgvuldig heeft voorbereid en er onherstelbare gebreken kleven aan de motivering van verweerder. Het bestreden besluit is gebaseerd op verouderd onderzoek en/of onderzoek dat onzekerheden en aannames bevat. Voorts is er in de besluitvorming sprake van een onevenwichtige belangenafweging die niet kenbaar en deugdelijk kan zijn.

- Bezwaarmaker verzoekt op grond van al het vorenstaande om dit bezwaarschrift ontvankelijk en gegrond te verklaren dat het bestreden besluit in redelijkheid niet in stand kan blijven en verzoekt u het besluit in te trekken.
- Daarnaast verzoekt bezwaarmaker op grond van al het vorenstaande tot het intrekken c.q. herroepen van de 'oorspronkelijke' omgevingsvergunning d.d. 7 september 2018.
- Hierbij verzoekt bezwaarmaker te vergoeden de kosten van dit bezwaarschrift op grond van artikel 7:15 Awb, advocaatkosten daaronder begrepen, zulks naar de maatstaven van de wet.

Amsterdam, 25 augustus 2021

J.G.L. van Nus

²⁶ Zie bijlage 3: aangenomen motie 'Windmolen-vrij'.

Bijlagen

- Bijlage 1: Inleidend bezwaarschrift Stichting mooi en duurzaam Gorinchem d.d. 16 juli 2021
- Bijlage 2: Notitie | memo over externe veiligheid
- Bijlage 3: Aangenomen motie 'Windmolen-vrij'